

Foreningen af sikkerhedsrådgivere i Danmark
c/o Jens Staugaard Holdt ApS
Østergårdsvej 24, Hjarup
6580 Vamdrup

Aarhus
19. oktober 2015
J.nr. 265897/JER

Jakob Emil Rasmussen
Direkte 8732 7448
jer@delacour.dk
(sikkerpost@delacour.dk)

Advokatpartnerselskab
Åboulevarden 13
DK-8000 Aarhus C

T +45 7011 1122
CVR-nr. 33 365 365

Juridisk responsum vedrørende sikkerhedsrådgiverens erstatningsansvar

Foreningen af sikkerhedsrådgivere i Danmark (FASID) har anmodet om at få følgende problemstilling be-
lyst:

Kan en virksomhed som arbejdsgiver rette et erstatningskrav mod egen ar-
bejdstager, der varetager sikkerhedsrådgiverfunktionen i virksomheden, for
skader foranlediget af sikkerhedsrådgiveren, og i bekræftende fald kan/bør
sikkerhedsrådgiveren tegne en forsikring?

Baggrund for spørgsmålet

Baggrunden for spørgsmålet er, at FASID har en række medlemmer, der varetager sikkerhedsrådgiver-
funktionen i virksomheder, der beskæftiger sig med håndtering af farligt gods.

Rådgivningen sker både internt i virksomheden til virksomhedens ledelse og øvrige personale samt eks-
ternt til virksomhedens kunder.

Fælles for alle sikkerhedsrådgiverene er, at de er udpeget af virksomheden og har gennemgået en ud-
dannelse som sikkerhedsrådgiver. Sikkerhedsrådgiverne opfylder dermed de krav, lovgivningen stiller, før
en arbejdstager må varetage sikkerhedsrådgiverfunktionen i virksomheden.

FASID har også en række medlemmer, der som selvstændige erhvervsdrivende yder sikkerhedsrådgivning
til virksomheder, der beskæftiger sig med håndtering af farligt gods. Disse medlemmer er ikke ansatte
sikkerhedsrådgivere og er derfor ikke omfattet af dette responsum. Det skal dog i den forbindelse næv-
nes, at disse medlemmer som selvstændige erhvervsdrivende efter omstændighederne kan blive erstat-
ningsansvarlige overfor deres kunder, og at disse medlemmer bør tegne en erhvervsansvarsforsikring til-
passet den særlige rådgivning, der ydes.

Hvis en ansat sikkerhedsrådgiver for eksempel giver virksomhedens kunder fejlagtige oplyser om eksem-
pelvis valg af fareskilt eller emballage, og dette påfører kunden et relevant tab, vil kunden kunne rette et
erstatningskrav mod virksomheden, forudsat at de generelle betingelser for erstatningsansvar er opfyldt.

Der vil være tale om et såkaldt kontraktsansvar, idet der foreligger et kontraktforhold mellem virksomheden og kunden, og fordi sikkerhedsrådgiveren har rådgivet på vegne af virksomheden.

For sikkerhedsrådgiveren er det i den forbindelse interessant at vide, om virksomheden kan rette et såkaldt regreskrav mod sikkerhedsrådgiveren, der ved fejlagtig rådgivning til kunden har foranlediget erstatningskravet mod virksomheden. Sagt med andre ord; kan virksomheden kræve, at sikkerhedsrådgiveren betaler erstatningskravet fra kunden, og i så fald kan/bør sikkerhedsrådgiveren tegne en forsikring?

Generelt om erstatning mellem arbejdsgiver og arbejdstager (sikkerhedsrådgiver)

I dansk erstatningsret gælder der ifølge Danske Lov 3-19-2 et grundlæggende princip om, at en arbejdsgiver hæfter for det erstatningsansvar, som hans arbejdstager måtte pådrage sig for uagtsomme skadegørende handlinger, der er foretaget i forbindelse med hvervets udførelse (som et led i tjenesten).

Dette ansvar, som påhviler arbejdsgiveren, kaldes arbejdsgiveransvaret (principalansvaret) og er altså en skærpelse af ansvaret, fordi arbejdsgiveren ifalder ansvar overfor skadelidte, uanset om arbejdsgiveren har handlet uagtsomt eller ej. Principalansvaret forudsætter dog, at arbejdstageren har have handlet uagtsomt.

Baggrunden for at pålægge arbejdsgiveren et principalansvar er først og fremmest, at det er arbejdsgiveren, der driver den virksomhed, som udløser skaden. Det er således arbejdsgiveren, der bestemmer organisationen og arbejdsgangen i virksomheden, og det er ham, der har mulighed for at indregne ansvarsbyrden som en driftsrisiko, som han kan vælge at imødegå med en ansvarsforsikring. Normalt har en arbejdstager ikke mulighed for selv at tegne ansvarsforsikring mod de skader, han måtte forvolde ved udførelse af sit arbejde.

Principalansvaret omfatter alle former for over-underordningsforhold, hvilket vil sige, at arbejdsgiveren hæfter både for direktøren, rengøringspersonalet og alt derimellem, herunder sikkerhedsrådgiveren. Principalansvaret forudsætter, at skaden er forvoldt som et led i tjenesten, således at der altid pålægges principalansvar, når den skadegørende handling er sket under udførelse af hvervet.

Retspraksis viser, at betingelsen om, at skaden er forvoldt som led i tjenesten, skal fortolkes bredt. Principalansvaret omfatter således også skader, der opstår i forbindelse med, at sikkerhedsrådgiveren under sit arbejde på egen hånd yder rådgivning til tredjemand, når rådgivningen er naturlig ved det pågældende arbejde. Principalansvaret omfatter også situationer, hvor sikkerhedsrådgiveren har overtrådt instrukser fra arbejdsgiveren.

Efter retspraksis vil skaden altid være forvoldt som led i tjenesten, når den skadegørende handling har haft en vis naturlig forbindelse med hvervets udførelse.

Arbejdstagerens (sikkerhedsrådgiverens) eget erstatningsansvar

Danske Lov 3-19-2 medfører som beskrevet ovenfor, at arbejdsgiveren overfor skadelidte hæfter for skader forvoldt af sikkerhedsrådgiveren. At arbejdsgiveren hæfter for skader forvoldt af en ansat sikkerhedsrådgiver, er ikke ensbetydende med, at sikkerhedsrådgiveren ikke kan ifalde et selvstændigt ansvar, eller at sikkerhedsrådgiveren ikke kan blive mødt med et regreskrav fra arbejdsgiveren.

I den forbindelse behandles Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3 og § 23, stk. 1 nærmere i det følgende.

Har en sikkerhedsrådgiver forvoldt en skade, der er dækket af en tingsforsikring, en driftstabsforsikring eller en af arbejdsgiveren tegnet ansvarsforsikring, ifalder sikkerhedsrådgiveren ikke erstatningsansvar, med mindre skaden er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3. Den skadelidte kan da alene rette sit krav mod arbejdsgiveren, som hæfter efter Danske Lov 3-19-2.

Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3 har følgende ordlyd:

"Stk. 3. Har en arbejdstager forvoldt en skade, der er dækket af en tingsforsikring, en driftstabsforsikring eller arbejdsgiverens ansvarsforsikring, ifalder arbejdstageren ikke erstatningsansvar, medmindre skaden er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed."

I forhold til begrebet "*grov uagtsomhed*" viser retspraksis, at der skal foreligge en meget høj grad af uagtsom eller hensynsløs adfærd. Det er altså ikke tilstrækkeligt til at statuere grov uagtsomhed, at en sikkerhedsrådgiver har begået en faglig fejl.

De i Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3 nævnte forsikringer er i praksis så almindelig forekommende, at skadelidte i mange situationer vil være afskåret fra at rette et erstatningskrav mod sikkerhedsrådgiveren. Det vil sige, hvis en sikkerhedsrådgiver under udførelse af sit arbejde ved simpel uagtsomhed forvolder skade, vil sikkerhedsrådgiveren ikke kunne ifalde ansvar, når skaden er dækket af en forsikring tegnet af skadelidte eller arbejdsgiveren.

Selv i tilfælde hvor Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3 ikke forhindrer skadelidte i at fremsætte erstatningskravet mod sikkerhedsrådgiveren, fordi skaden ikke er dækket af en forsikring, eller fordi sikkerhedsrådgiveren har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, vil skadelidte typisk fremsætte erstatningskravet mod arbejdsgiveren, som den økonomisk mest solide.

For erstatning, som arbejdsgiveren som følge af sikkerhedsrådgiverens skadegørende handling har betalt til skadelidte, har arbejdsgiveren kun regres mod sikkerhedsrådgiveren, hvis betingelserne i Erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1 er opfyldte. Erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1 har alene betydning i de tilfælde, hvor skaden ikke er dækket af en driftstabsforsikring, tingsforsikring eller af arbejdsgiverens ansvarsforsikring.

Erstatningsansvarsloven § 23, stk. 1 har følgende ordlyd:

"Erstatning, som en arbejdsgiver har måttet udrede som følge af en arbejdstagers uforsvarlige adfærd, kan kun kræves betalt af denne i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt."

Erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1 vedrører den hyppigst forekommende situation, at skadelidte vælger at kræve erstatning hos arbejdsgiveren frem for sikkerhedsrådgiveren, og det klare udgangspunkt er her efter, at arbejdsgiveren ikke har regres mod sikkerhedsrådgiveren. Det er arbejdsgiveren, der har bevisbyrden for, at det er rimeligt, at sikkerhedsrådgiveren helt eller delvist skal betale erstatning. Det vil det kun undtagelsesvist være.

Med formuleringen "*den udviste skyld*" menes der, at regres kun kan komme på tale, når arbejdstageren har handlet med forsæt eller grov uagtsomhed. Som allerede beskrevet ovenfor skal der i den sammenhæng meget til, før der foreligger grov uagtsomhed hos sikkerhedsrådgiveren.

Med formuleringen "*arbejdstagerens stilling*" menes der, at det er mere nærliggende at give arbejdsgiveren ret til regres over for højtlønnede arbejdstagere i ledende stillinger end overfor de øvrige arbejdstagere. Herudover vil arbejdstagere med et arbejde, der regelmæssigt medfører risiko for at forvolde skade, som udgangspunkt ikke kunne mødes med et regreskrav fra arbejdsgiveren. En ansat sikkerhedsrådgiver varetager et arbejde, der regelmæssigt medfører risiko for at forvolde skade, og det vurderes således, at en sikkerhedsrådgiver vil være beskyttet af Erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1.

Med formuleringen "*omstændighederne i øvrigt*" gøres det klart, at der er tale om en helhedsvurdering. Det er vanskeligt på forhånd at angive alle relevante forhold, men følgende forhold kan fremhæves med reference til den almindelige lempelsesregel i Erstatningsansvarslovens § 24 og fra retspraksis:

- Arbejdstagerens økonomiske forhold sammenholdt med skadens størrelse
- Arbejdsgiverens forhold, herunder virksomhedens størrelse
- Kunne skaden have været dækket af en ansvarsforsikring, bør dette komme arbejdstageren til gode
- Har den skadegørende handling haft en naturlig tilknytning til arbejdet, bør dette også komme arbejdstageren til gode

De situationer, hvor arbejdstageren pålægges erstatningsansvaret, er typisk, hvor den ansatte er direktør for og måske den reelle indehaver af et insolvent selskab, der ikke kan betale skadelidtes erstatningskrav.

Det forekommer også, at arbejdsgiveren er den skadelidte, og i den situation finder Erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1 ligeledes anvendelse.

Særlige forhold for professionelle rådgivere

For professionelle rådgivere gælder der skærpede ansvars- og erstatningsregler (professionsansvaret), hvilket betyder, at personer, der udøver visse erhverv, i højere grad ifalder et erstatningsansvar i forhold til andre.

Spørgsmålet er i den sammenhæng, om en ansat sikkerhedsrådgiver er omfattet af reglerne for professionsansvar.

Med det stigende kvalifikationsniveau udvides professionsansvaret fra at gælde visse liberale erhverv, herunder advokater, læger, ingeniører mv. til også at omfatte et stigende antal funktioner, der ikke nødvendigvis skal varetages af eksempelvis en advokat. Det vil sige, at virksomheder, der udøver sikkerhedsrådgivning, kan blive omfattet af professionsansvaret.

Ofte udspringer professionsansvaret af et kontraktforhold mellem den virksomhed, der udøver sikkerhedsrådgivning og kunden. Den virksomhed, der udøver sikkerhedsrådgivning, kan også ifalde et professionsansvar overfor tredjemand. Arbejdsgiverens ansvar kan således blive betragtet som et professionsansvar, når virksomheden på den ene eller anden måde yder sikkerhedsrådgivning. Ikke desto mindre omfatter professionsansvaret under alle omstændigheder ikke den sikkerhedsrådgiver, der som ansat i en offentlig eller privat virksomhed yder sikkerhedsrådgivning.

Den arbejdstager, der varetager sikkerhedsrådgiverfunktionen i virksomheden, vil således ikke blive behandlet efter de skærpede ansvarsregler for professionelle.

Særlig lovgivning på området

Indenfor området "Sikkerhedsrådgivning vedrørende farligt gods" findes en bekendtgørelse og en konvention, der i det følgende vil blive behandlet nærmere.

BKG 2012-06-12 nr. 543 Sikkerhedsrådgivere for transport af farligt gods

Ifølge Bekendtgørelsens § 1, stk. 1 gælder bekendtgørelsen for virksomheder, der beskæftiger sig med håndtering af farligt gods på forskellige måder.

Bekendtgørelsen indeholder ikke bestemmelser, der regulerer spørgsmålet om, hvorvidt en virksomhed som arbejdsgiver kan rette et erstatningskrav mod egen arbejdstager, der varetager sikkerhedsrådgiverfunktionen i virksomheden, for skader foranlediget af sikkerhedsrådgiveren.

Bekendtgørelsens § 1, stk. 2 fastslår derimod, at afsnit 1.8.3 i Den Europæiske Konvention om International Transport af Farligt Gods Vej (ADR) gælder for de virksomheder, der er omfattet af bekendtgørelsens § 1, stk. 1 samt de arbejdstagere, som virksomhederne har udpeget som sikkerhedsrådgivere.

ADR er det primære internationale regelsæt for vejtransport af farligt gods.

ADR

ADR afsnit 1.8.3 har overskriften "Sikkerhedsrådgiver" og under afsnit 1.8.3.3 fremgår følgende bestemmelse:

"Under virksomhedslederens ansvar har sikkerhedsrådgiveren til hovedopgave, inden for rammerne af de berørte aktiviteter i virksomheden, at anvende alle midler og fremme alle foranstaltninger for at lette udførelsen af disse aktiviteter i overensstemmelse med gældende forskrifter og under de bedst mulige sikkerhedsbetingelser."

Denne bestemmelse besvarer umiddelbart ikke spørgsmålet om, hvorvidt en virksomhed som arbejdsgiver kan rette et erstatningskrav mod egen arbejdstager, der varetager sikkerhedsrådgiverfunktionen i virksomheden for skader foranlediget af sikkerhedsrådgiveren.

Derimod fremgår det af bestemmelsens ordlyd, at sikkerhedsrådgiveren varetager sine opgaver som sikkerhedsrådgiver under virksomhedsledelsens ansvar. Denne formulering peger kraftigt i retning af principalansvaret i Danske Lov 3-19-2 og skal således fortolkes i overensstemmelse med Danske Lov 3-19-2.

Der ses ikke i ADR afsnit 1.8.3.3 at være hjemmel til at pålægge sikkerhedsrådgiveren et strengere ansvar eller indrømme arbejdsgiveren en bedre regresmulighed i forhold til de almindelige erstatningsretlige regler beskrevet ovenfor.

Sammenfatning

Der er i særlovgivningen for sikkerhedsrådgivning vedrørende farligt gods ikke hjemmel til at pålægge en ansat sikkerhedsrådgiver et strengere erstatningsansvar end det, der allerede følger af de almindelige erstatningsretlige regler og principper.

Udgangspunktet er herefter, at arbejdsgiveren overfor skadelidte hæfter for det erstatningsansvar, som sikkerhedsrådgiveren måtte ifalde for uagtsomme skadegørende handlinger, der er foretaget i forbindelse med erhvervets udførelse, jf. Danske Lov 3-19-2 og ADR afsnit 1.8.3.3.

Undtagelsesvist kan arbejdsgiveren eller dennes forsikringsselskab herefter rette et regreskrav mod sikkerhedsrådgiveren, hvis den skadegørende handling er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. Erstatningsansvarslovens § 23, stk. 1.

Ifølge retspraksis skal der dog meget til, før der foreligger grov uagtsomhed, og faglige fejl hos sikkerhedsrådgiveren udgør ikke grov uagtsomhed.

Det forsikringsretlige aspekt

Det er kun i tilfælde af fortsæt og grov uagtsomhed, at sikkerhedsrådgiveren potentielt kan pålægges et erstatningsansvar. Sådant skadegørende adfærd vil der ikke kunne tegnes forsikring mod, og sædvanligvis vil der i forsikringspolice være taget forbehold for netop skader forårsaget ved forsæt eller grov uagtsomhed. Det vil således ikke give mening for sikkerhedsrådgiverne eller deres arbejdsgiver at tegne en forsikring, da forsikringen under normale forhold ikke vil dække skaden. Det afhænger dog konkret af formuleringen af den enkelte forsikringspolice, og det kan således ikke udelukkes, at der vil kunne tegnes forsikring som dækker forsikringstagers forsæt eller grove uagtsomhed – det anses dog ikke for særligt sandsynligt.

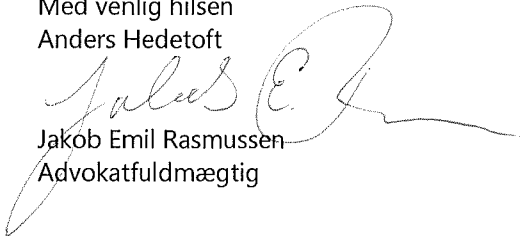
Konklusion

I princippet kan en virksomhed som arbejdsgiver eller dennes forsikringsselskab rette et erstatningskrav mod egen medarbejder, der varetager sikkerhedsrådgiverfunktionen i virksomheden for skader foranlediget af sikkerhedsrådgiveren, men det forudsætter, at sikkerhedsrådgiveren har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, hvilket med al sandsynlighed ikke vil være tilfældet. Hvis sikkerhedsrådgiveren har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, vil erstatningsansvaret med stor sandsynlighed ikke kunne dækkes af en forsikring, idet forsikringspolice sædvanligvis vil tage forbehold for skader forårsaget netop ved forsæt eller grov uagtsomhed. Der er således ikke meget der taler for, at sikkerhedsrådgiveren tegner en forsikring.

* * * * *

Jeg står naturligvis til rådighed, såfremt der måtte være spørgsmål til ovenstående.

Med venlig hilsen
Anders Hedetoft

Jakob Emil Rasmussen
Advokatfuldmægtig